

ФОРМУВАННЯ АЛГОРИТМУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті висвітлено інформаційно-комунікаційні особливості розвитку місцевого самоврядування. Виявлено ступінь розвитку інформаційної складової системи місцевого самоврядування, розглянуто сучасний етап розвитку інформаційного суспільства в Україні. Визначено та охарактеризовано складові діючого алгоритму інформаційного зв'язку між населенням, органами державної влади та самоврядуванням, і доповнено ланкою зворотного зв'язку. Результати дослідження при подальшому вивченні можуть стати їх основою практичного алгоритму.

Ключові слова: модель, алгоритм, комунікаційний, самоврядування, складові, інтерактивність, управління, онлайн, портал, інформаційна складова, зворотний зв'язок.

I. Вступ

Підвищення рівня інформатизації є відмінним чинником сучасного суспільства. Швидкість обміну інформацією підвищується, тим самим збільшуючи обсяг інформації, що транспортується.

На сьогодні одним із пріоритетів України є розвиток інформаційного суспільства, яке можна визначити як орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на формування інноваційної моделі розвитку високотехнологічного суспільства, у якому кожен громадянин має можливість створювати й накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, щоб дати змогу кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал для забезпечення особистого та суспільного розвитку й підвищення якості життя [4].

Дослідженням у галузі інформації та комунікації присвячені праці Е.Г. Андрющенко, В. Вівера, В.Ф. Іванова, С.М. Квіта, В.З. Когана, К. Ларсона, Н. Люменса, К. Мертена, Г.Г. Почепцова, В.В. Різуна, А.В. Соколова, Г. Хакена, Ф.І. Шаркова, К. Ясперса та ін. Щодо самоврядування на територіальному та державному рівні, тобто самоуправління територіальних об'єднань, варто згадати Р. Гнейста, Ф. Енгельса, О. Лабанда, П. Лабанда, Е. Майєра, О. Ресслера, О. Токвіля, Л. Штейна та ін.

Думки дослідників поєднуються у висновках про те, що набирає значення інформаційне суспільство, все більше функцій інтегрується до сфери його відповідальності зі зростанням ролі інформації, і переходи між рівнями розвитку такого суспільства здійснюються завдяки новим інформаційним та комунікаційним елементам процесів управління.

Електронне урядування є одним з інструментів розвитку інформаційного суспіль-

ства, упровадження якого сприятиме створенню умов для відкритого та прозорого державного управління.

II. Постановка завдання

Метою статті є формування основ для алгоритму інтегрованої системи національних і місцевих електронних ресурсів та інформаційної взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування й населення.

III. Результати

Основним напрямом дослідження є оптимізація можливостей інформаційної складової роботи органів місцевого самоврядування, підвищення якості та кількості адміністративних послуг, що надаються громадянам і суб'єктам господарювання із застосуванням електронних засобів.

Законом України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки" та іншими нормативно-правовими актами визначено необхідність розвитку інформаційного суспільства, орієнтованого на інтереси людей, відкритого для всіх, у якому кожна людина може створювати й накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися й обмінюватися ними, мати можливість повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяти суспільному та особистісному розвитку й підвищувати якість життя [5].

Крім того, розробка такого алгоритму допоможе виконати деякі пункти з Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні" щодо впровадження електронного урядування.

Електронний уряд (ЕУ) – інструмент, за допомогою якого організовується державне управління на основі електронних засобів обробки, передачі і поширення інформації надання послуг державних органів усіх гілок влади всім категоріям громадян (пенсіонерам, робітникам, бізнесменам, державним службовцям тощо) електронними засобами інформування тими самими засобами гро-

мадян про роботу державних органів. Основні завдання ЕУ: організація інформаційних комунікацій між суб'єктами державної влади всіх рівнів, створення централізованих баз даних з технологіями розподіленої обробки даних для забезпечення роботи та електронного документообігу на всіх гілках влади і структурних підрозділах влади; надання повного спектра інформаційних послуг державними органами всім категоріям громадян електронними засобами в доступній та зручній формі без часових і просторових обмежень тощо [2].

Виділяють п'ять основних етапів розвитку системи ЕУ:

- 1) створення веб-ресурсів різних міністерств і відомств, що містять інформацію про їхню місію й напрями діяльності;
- 2) поява перших елементів інтерактивності (наприклад, електронна приймальня), публікування новин;
- 3) поява повноцінної інтерактивності – можливості здійснювати операції (сервіси) у режимі онлайн (наприклад, сплатити штраф, замовити паспорт, продовжити дію деяких ліцензій і патентів тощо). Така конкретизація роботи електронного управління, що полягає вже не стільки в інформуванні, скільки в обслуговуванні, передбачає створення спеціальних сайтів для підтримки цих сервісів не тільки для центральних, а і для міських і навіть районних органів влади;
- 4) створення об'єднаних порталів різних відомств і служб, через які можна здійснювати будь-які види трансакцій, для яких раніше було потрібно звертатися безпосередньо до державного органу. Через регіональні портали стає можливою реєстрація підприємств, оформлення фінансових документів, легалізація іноземних документів тощо. З'являються регіональні портали, що поєднують у собі як увесь спектр державних послуг, так і послуги недержавного сектору – підключаються системи електронної комерції, інтернет-банкінгу;
- 5) відбувається створення електронної системи державного управління на основі єдиних стандартів, а також урядового порталу як єдиної точки доступу до всіх послуг – і для громадян, і для бізнесу. Більшість фахівців вважає, що найвищим ступенем розвитку електронної демократії є запровадження електронної системи волевиявлення (електронного голосування) [1; 7].

Останнім часом у провідних країнах світу розроблено міжнародні та національні програми адаптації уряду до умов інформаційного суспільства, а найбільш розвинуті країни світу реалізували національні програми електронного уряду із застосуванням портальних технологій [6].

У багатьох країнах світу створювали різноманітні системи електронного урядування. Країни ЄС та США використовували розвиток інформаційного суспільства та інформатизацію як засіб уникнення великих наслідків фінансової кризи. У США у 2000 р. відкрився проект FirstGov, що об'єднував близько 20 тис. сайтів державних органів різних рівнів. В Європі, а саме у Великобританії, з 2000 р. реалізується програма "E-citizen, e-business, e-government" ("Електронний громадянин, електронний бізнес, електронний уряд") у межах проекту "Стратегічної структури для обслуговування суспільства в інформаційному столітті" [7].

У деяких містах України сформовані подібні системи, такі як: "Електронний регіон" (Дніпропетровська область), "Електронний виконавчий комітет" (м. Кіровоград) тощо.

Аналізуючи роботу таких систем в Україні, доходимо висновку: електронне урядування перебуває на першому, за винятком деяких випадків, на другому етапі з попереднього переліку.

Синтезуючи роботу всіх розглянутих систем, можна виділити наявність деяких обов'язкових складових: інформаційної, інтерактивної, законодавчої.

Формування регіональної інформаційно-аналітичної системи, що має розподілені джерела інформації, розподілені користувачів і розподілені компоненти – локальні банки даних, є головною метою в концепціях інформатизації та вдосконалення систем регіонального управління майже всіх регіонів країни [3].

Поєднання першої й другої складових у межах однієї системи надасть можливість запобігти деяким виявам корупції та автоматично вплинути на роботу третьої складової. Причиною цьому стає формування жорстких принципів прямого зворотного зв'язку між населенням та урядом та непрямого зворотного зв'язку з виконавчими органами.

Переходячи до більш детальної будови алгоритму, звернемося до теоретичних основ автоматичних систем керування, що мають замкнуту структуру. Принципи функціонування замкнутої структури залишають можливість контролю за прийняттям усіх важливих рішень цілком за людиною, а також передбачають розвиток системи в автоматичному режимі.

Алгоритм має передбачати прямий зв'язок з програмою розвитку регіону, узгоджувати свої дії та вносити корективи згідно з нею впродовж функціонування.

IV. Висновки

Таким чином, у статті розглянуто основні компоненти алгоритму інтегрованої системи національних і місцевих електронних ресурсів та інформаційної взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування й

населення; окреслено основні діючі блоки системи та сформульовано напрями й принципи її роботи, що можуть бути використані в реальних умовах. Більш детальний опис окремих блоків та їх взаємозв'язку буду здійснено в наступних публікаціях.

Список використаної літератури

1. Електронне урядування в інформаційному суспільстві : монографія / П.С. Клімушин, А.О. Серенко. – Х. : НАДУ, 2010. – 312 с.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
3. Информационные технологии систем управления технологическими процессами / М.М. Благовещенская, Л.А. Злобин. – М. : Высшая школа, 2005.
4. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
6. Особливості впровадження світового досвіду електронного урядування з застосуванням порталних технологій в систему національного державного управління [Електронний ресурс] / П.С. Клімушин // Державне будівництво : електрон. фах. вид. – 2010. – № 1. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
7. Електронний уряд [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Електронний_уряд.

Стаття надійшла до редакції 06.05.2014.

Бурлаков А.В. Формирование алгоритма информационного взаимодействия органов местного самоуправления в Украине

В статье раскрываются информационно-коммуникационные особенности развития местного самоуправления. Выявляется степень развития информационной составляющей системы местного самоуправления, рассматривается современный этап развития информационного общества в Украине. Определяются и характеризуются составные части действующего алгоритма информационной связи между населением, органами государственной власти и самоуправлением, дополняются звеном обратной связи. Результаты исследования при дальнейшем изучении могут стать основой практического алгоритма.

Ключевые слова: модель, алгоритм, коммуникационный, самоуправление, составляющие, интерактивность, управление, онлайн, портал, информационная составляющая, обратная связь.

Burlakov A. Formation algorithm information of the local government in Ukraine

The article is devoted to the information-communicational characteristics of the local self-government development. The main issue and one of the priorities of the Ukrainian state is developing an open information society which focuses on the interests of the people.

The primary intent are to identify the degree of development of the information component of the local self-government system, analytical determination of the present stage of information society development in Ukraine, forming the basis of the algorithm of the integrated system of the national and local electronic resources. The integral part of the existing algorithm of the information communication between population, public authorities and self-government are determined and characterized and supplemented by the feedback link.

In the course of the study were used content analysis, search optimization, algorithms and others. The main direction of the research is optimization of the information component of local government improving the quality of administrative services and improving communication performance of public institutions in the structure of local government by electronic means.

Presently analyzed the existing system of electronic government, their domestic counterparts and concluded the state of Ukrainian community information. Synthesis method highlighted in the main components of such systems. The terminology is described for such systems that based on existing laws and international agreements of Ukraine.

Formed algorithm is based on the principles of automated control systems and introduce closed a modular design. The extension of the key concepts of automation system of local government has increased the level of adaptability of the algorithm.

It is concluded that the possibility of using these blocks to form an integrated system of national and local electronic resources and formulated the principles of its operation.

The results on further study can become the basis of practical algorithm.

Key words: model, algorithm, communication, self-government, components, interaction, managing, on-line, portal, informational component, feedback.